

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 24. sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólalások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petisior terfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legzélszerűbben postaltalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** esupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Tisztelt olvasóinkhoz!

Lapunk a jelen számmal új évnegyedbe lép. — s ha visszapillantunk rövid két éves működésünkre, nincs okunk pirulni sem tartalmának hiányos volta, sem pedig a kiállítás elhanyagolása miatt. — Midőn szerény vállalatunkat megindítottuk igen jól ismertük az akadályokat, melyek élénk tornyosultak; tudtuk, hogy az olvasó közönség a hasonezélú vállalatok iránt bizalmát teljesen elvesztette, hiszen oly sokszor áldozta fel szellemi és anyagi támogatását előttünk hasztalanul, hogy nem esodálkozhattunk azon közönyön, mellyel kezdetben lapunk találkozott. De annyival inkább jól esik tudnunk és tapasztalunk azt, hogy megyénk közönsége mindinkább kezd szellemi és anyagi téren mellénk sorakozni, törekvéseinkben támogatni, mely önzetlen áldozatkészséget mint eddig, úgy ezután is megyénk érdekeit felölölő eszmék fejtegetése, jelesebb szépirodalmi művek közlése s a kiállítás pontossága által viszonzni legszentebb kötelességünknek ismerendjük. S valamint vállalatunk megindításánál, úgy ez alkalommal sem várunk anyagi hasznót, de hogy magunkat a nyomtatandó példányok számára nézve tájékozhatassuk, — mert lapunkat minden körülmények között jövőre is feltartandjuk, — tisztelettel és bizalommal felkérjük azokat, — kik a lefolyt évnegyedekre az előfizetési pénzt be nem küldötték, hogy ha lapunkat továbbra is szivesek leendenek **megtartani**, a hátralevő összeget kiadó hivatalunkhoz (Losonezi utca 24. sz.) beküldeni sziveskedjenek, ellenesetben tegyék meg azon nem nagy fáradságot, hogy lapunk jelen számát küldjék vissza, hogy így a kiadó hivatal legalább a postai költségektől továbbra megkíméltessek. Mi a múltért senkitől kárpótlást nem kívánunk, s úgy hisszük, kérelmünket — a menyenyiben egy kis jó akaratnál egyébbe nem kerül, t. olvasóink méltányolni és teljesíteni fogják.

Az előfizetési pénzek legzélszerűbben postaltalványon küldhetők be.

Előfizetési feltételek: Egy évre 4 frt Félévre 2 frt. — Évnegyedre 1 frt.

A „GÖMÖR-KISHONT”
szerkesztő és kiadóhivatala.

TÁRCZA.

A nászut vége.

Irta: Gyurkovich László.

A fásikuti kastélyba ritka vendéget várnak. — Porolópálcák pattognak a drága szőnyegekben, melyeket szájatva bámul a falu népe. A csipke-függönyök kinyulnak az ablakpárkányán, a szellő játszik aranynyal átszótt fodraikkal. — Cselédek serege nyüzsgő a termekben; a finom selyem ringó székek, keleti kényelmet adó keretek levették kissé megfakult ruháikat; gyöngyöző homlokkal esiszolják a padlót a buzgó munkások. — Megifjodik az ezreket érő park a gondos kezek nyomában, a szétfutó utakról eltűnik a gyom, mely már benőtte azokat, a tő elveszti zöld terítőjét, melyet hivatalan vendégei szöttek tükörén, virágok mosolyognak a gyepmárgók közepén, az est lehelletét megtölti illatjuk. Hosszu hágesők támaszkodnak a falakhoz, a nagy óra-tábla számai kibúvnak az időviszontanságok maradványai alól, az épület homlokzatán megkondul a réges régen nem hallott harang, s a kicsiny falu fölött komoly ünnepiességgel hangzik szózata.

A jámbor matyók összedugják fejeiket, lopva, félve tekintenek a komor palota nagy lapos szögekkel kivet kapujára, a mogorva portást csak a bátrabbak merészelik kérdezni a készülődések oka felől, a czifra libériás cselédeket alázattal süvegelik meg mindannyian. Már új hintó is érkezett, pünkösdi hétfőjén röpitette haza a négy gyönyörű pej az iszaposi állomásra; a kocsis magos, esontos alak, bajusz és szakáll nélkül, magyarul nem tud, s szörnyű lenézőleg tekint a szegény szürös emberekre. — Valami nagy dolognak kell itt történni. — Fásikut évek óta nem látta földesurát, a nép csak annyit tudott felölle, hogy gróf és hogy nem lakik Magyarországon. — Igaz ugyan, hogy az őszön járt itt egy szép fiatal, a kit méltóságos urnak szöli-

Rimaszombat, június 30.

Odalent a Dráva mentén, hol úgy mint nálunk véget ér a magyarság és a szláv szorító gyűrű falai kezdődnek, a Horvát-Szlavon határvidék mellett van egy igénytelen kis magyar város: Csurgó. Maga a város sem egészen magyar, körötte pedig a horvát elem tulnyomó száma elnyeléssel fenyegeti azt a pár ezernyi emberesoprotot, mely szívós kitartással ragaszkodott évtizedek sőt évszázadok viszontagságai között nemzete nyelvéhez, hazájához, szokásaihoz; sőt mintha valami magasabb sugallat lelkesítene, az utóbbi időben közös akarattal azt a nagy hivatást tüzte ki betöltendőnek, melyet minden határszéli vidéknek a legelső legszentebb kötelességei közé kéne számítani. Értjük a magyarság terjesztését. Igen, magasabb sugallat vezeti őket, t. i. a város és vidék érlelmiségének buzgalma és lelkesedése.

Itt nem éppen azért emlékezünk meg Csurgó városáról, hogy dicsőítő éneket zengjünk felette, hanem, mert közoktatási viszonyai — miknek kedvező voltától függ nemcsak a műveltség s vele együtt az anyagi jólét terjedése, de egyszersmind a magyar nemzeti elem izmosodása és szaporodása, — tehát, mondjuk, mert Csurgónak tanügyi viszonyai nagyon hasonlítanak a mieinkhez, s mert ezen viszonyokat javítani nemcsak közös akarattal elhatározta, hanem ennek kivételét óriási sikerrel fogja befejezni rövid idő alatt, azért látjuk ezélszerűnek megemlékezni róla e helyen.

Van ott, úgy mint nálunk egy hat osztályú ref. gymnasium. Hát bizony ez nagyon kevésnek tűnt fel ott arra, így kiegészítetlenül, hogy megfeleljen mind a nevelés oktatási, mind a nemzeti céloknak. Régóta tusakodtak felette, mint kéne kiegészíteni a két osztálylyal, hogy teljes főgymnasium legyen belőle. A módját is tudták annak, csak hogy az eszköz hiányzott kezökből t. i. a pénz; enélkül bizony soha sem lesz Csurgón nyolcz osztály. Belátta ezt az ottani vagyonos értelmiség és belátta azt is, hogy annak az iskolának igen nagy hivatása van, s ezért a szent hivatásért annak az intelligenciának nagy része tudott és tud lelkesedni anyagi korszakunk e sivár idejében, tehát élére állott a dolognak, s a május havában ez ügyben megtartott közgyűlés alkalmával rövid napok alatt

tottak; össze is barangolta barátjaival az erdöket, de nem sokára elment a mint jött, s még csak szót sem váltott a derék falusiakkal. Csupán a gazdatiszt leánya tudott felölle egyet-mást elmondani, s ő is emlékezett rá legtovább.

Nyikorogva táruáltak fel egy reggelen a nehéz kapuszárnyak, az ifju Dobosy gróf fogata — mert ő volt az érkező — kirobogott az ősi ház udvaráról. Zöld és piros selyem öltözet díszelgett a szolgákon, a kocsis szertartásos komolysággal támasztotta térdeihez az ostor nyelét, a szép lovak büszkén bólogatták fejeiket. — Egy ősz ur ült a második kocsiban, s tördelt magyarsággal hivta fel a bána-mészködőket a esatlakozásra. Nagy tömegekben vonult utána a lakosság, s az iszaposi utat egész hosszában ellepte a karaván.

A zörgő vonatot éljenzéssel üdvözölte a sereg, és egyik ablakból gyönyörű női fej mosolygott feléje, viszonozva szives köszöntését, könnyed ugrással szökött le a lépesöről az ifju hölgy és az ősz ur megcsókolta parányi kezeeskéjét, mely meghajlással fogadva a kilépő gróft is, ki nászutját tevő fiatal nejevel. Franciaországából érkezett a pár, s a fásikuti birtokot tüzte ki pihenőül a hosszú vándorlás után. A menet festői látványt nyújtott a vidék falvainak, s csakhamar felszaporodott, mindenki látni vágyott a szép grófnét, és a rengeteg uradalmak birtokosát. Az ifju gróf komolyan nézett maga elé az egész uton, s mintegy fájdalmas és tisztelettel párosult tekintettel fordultak olykor felé a nő esillogó szeméi is, míg ajkáról mintha egy titkolni akart sohaj röpiült volna el a susogó szellővel. Nem mindenki vette észre e hidegséget, s kik megfigyelték is, kétkedni kezdettek, látva a finom udvariasságot, melyet neje iránt tanusított a megérkezés után. Csak az öreg erdőmesternek nem fért az eszéhez, hogy férj és feleség miképen szállhatják egymást gróf és grófnénak, ha még herezegek voinának is.

Életet hozott az ifju pár a különben rideg falak közé,

tizenkét ezer forint gyűlt össze, s elhatározatott, hogy a gymnasium két osztályát a legrövidebb idő alatt, ha lehetséges az egyiket már a következő szeptemberben megnyitják. Az ügy vezére Somsich Pál.

Nos Rimaszombatnak szintén van egy hatosztályú gymnasiuma, ugyancsak itt van a magyarság határán, kettős hivatást van rendeltetve betölteni, a művelődését és a magyar nemzeti elem terjesztését; hivatását eddig is nagy sikerrel töltötte be, sok jelest nevelt a hazának nem egészen harmincz éves működése alatt, még több tőt ifjut mentett meg a magyar nemzetnek, kik közül e nélkül leg-többen nemzetellenes tanok apostolai lettek volna, statisztikája azt mutatja, hogy aránylag igen látogatott, pedig tekintetbe kell venni, hogy a tanulók nagy része, ha a negyedik osztályt bevégezte s folytatni akarja tanulmányait a tanfolytonosság elvénél fogva a felsőbb négy osztályra más gymnasiumba megy, s mégis hat osztályban a tanulók száma többnyire meghaladja a kétszázat; a tanítás szellemi eredményére nézve ott áll, hogy hazánk legelső rangú tanodáival megállja a versenyt, ezt szintén a statisztika mutatja, hogy az innen kikerült kitünő tanulók Eperjesen, Patakon, Kassán, Budapesten kitünők maradnak, bizonyítja különben ezt sok a közpályán működő országos nevű emberünk, kik alapműveltségüket a rimaszombati iskolában nyerték.

Egyetlen hibája az, hogy esonka. Ezt a hibát érzi mindenki, aki szívén viseli megyénk, vidékünk s különösen városunk jövőjét. De hogy mikor fog kiegészíteni, azt nehéz megmondani, Egy év előtt nagy lelkesedéssel fogtak a terv valóításához, s reméltük is, hogy az eredmény kedvező lesz. Több ezer ívet boesátott ki az iskola igazgató váiasztmányára felhiva és kérve a nevelés tanításügy minden barátját, hogy adományokkal járuljon a szent cél eléréséhez. Egy év után előttünk fekszik az eredmény. Szomoruan kell nyilvánítanunk, nem felel meg a várakozásnak. Nem a nagy közönségtől a távoli megyéktől vártunk többet, de vártunk városunk és vidékünk közönségtől. Tan mindenki emlékezni fog ama nagy lelkesedésre és biztató ígérethez, melyet e város közönsége akkor tett, mikor az iskola egy buzgó alapítója három év előtt nagy-szerű alapítványát adta. Városunk legelőkelőbb polgárai úgy nyilatkoztak, hogy megmutatják mikép

tisztelgők sokasága hullámozott a követő napokon az udvaron, fényes lakomák váltogatták egymást a grófi ház termében. — Kegyesen fogadta az új földesur a falu küldöttségét is és nagy népünneppel örvendeztette meg a hű embereket. — Ebek esaholása, fegyverek dörgése zavarta meg az erdők esendjét, vig ezimborák esörtettek végig-hosszig fái között. A grófnő alig hagyta el szobáit, legfőlebb a park utain bolyongott olykor a hűs estéken, míg a férfiak zajos kedvteléssel üzték el maguktól még árnyékát is az unalomnak. Néha egy-egy könyesepp is remegett hosszú pilláin, sóhaj dagasztotta kebelét, bánat lehelt halványtárogat kedves arcára. Oly ifju és már boldogtalan. Ott lépked a hegynek futó ösvényén, meg-megsiklanak lábaeszkái a kissé meredek oldal kövesein. Az óra kongása üzi elmerengő gondolatait, a távozó fogatok zörgése hat el hozzá a kastély udvaráról.

— Ismét új vendég — sohajtja búsan — még csak szót sem válthatok férjemmel egész napon át; de mit törődik ő velem . . . hiszen én csak untatom, ha közelében vagyok, ő nem engem szeret, hidegséggel nagyon megérteti velem gondolatait . . . Istenem, hát miért történik ez így? Szemeihez emelte a csipkés kendőcskét, s a könyvek átnevesítették finom szálait.

A nap nyugvó félben, pirosuló arccal tekintett az oromra az átellenes halmok tetejéről, be-be futott egy-egy sugara a tölgyek sorai közé, átszűrődve a zizegő bokrok sűrűjén. A lombos ágakon a madarak esiesergése versenyzett a távolból elható kolomp szavával a kék égen uszó felhődarabok mint a sziporkázó füstoszlop borult reá a bércek kimagasló bükkudaraira. A nő ámulva szemlélte a magasban a beálló alkony szépségét, nem véve észre férje közeledését sem.

— Bocsnat grófné, ha talán háboritanám magányát, de megvallom, aggódtam távolléte miatt.

— Aggódtam? ön! — szölt érzékenyen a hölgy az

köztük legalább tizezer forint fog begyűlni a gymnasium javára. S ime alig kétezer forint az, mi e város közönségétől az iveren összejött. Ez bizonyosan igen kevés. De kevés magának a városnak áldozatkészsége is. különösen most, miután a székhely megnyerése által nagyobb kulturális kötelezettségek is háramlottak rá a nagyobb jogok mellett. Erről nem szabad megfeledkeznie, s csak is kötelességét fogja teljesíteni akkor, ha az iskola ügyét mielőbb sikerre vezeti. S ép ez okból, hívjuk fel magyarázóan, különösen vidékünk vagyonos értelmiségét is, ne feledkezzenek meg az emberbaráti és hazafiúi kötelezésekről, s kitelhető áldozatkészséggel segítsék elő e szent hivatású iskola ügyét, s mielőbb teljesedjék be a közös ohajtás, hogy városunk egy teljes gymnasiummal bírjon.

Toldalék „Az adókezelésről” ezimű közleményhez. *)

Az állami, megyei, s községi adminisztráció ellen se vége se hossza az alapos panaszoknak. A magán felek keserves felszólalásai legtöbb esetben bedugott fülekre találnak. Különösen a pénzügyi igazgatás terén oda jutottunk, hogy a sérelmes eljárás. — a tulságos megadóztatás ellen még csak szót emelni is kár. Közmondássá vált: „rád vetették, fizess, mert hasztalanul folyamodnál.”

A sajtó azon egyedüli hatalom, mely a közvéleményre hatással fogva a hivatalnoki hierarchia tulkapásait ha nem is egészen megfékezni, de mérsékelni képes. A sajtó kezelőinek áll tehát kötelességükben: ostromozni fíradhatatlanul a visszaéléseket. — nyilvánosságra hozni a hivatalos bureauek aintan belől észlelt késedelmezéseket, s hiányokat, s megmondani bátran az igazat nem csak lefelé, de a hatalommal szemben is.

Ugy látszott eddig, hogy a „Gömör-Kishont” szerkesztősége kizárta programjából e tekintetben az agresszív irányt. De ez csak látszat volt, mert az utóbbi időben. neutrálisnak vélt álláspontjából mintegy kilépve. oly közlemények felvételére nyitott lapjában téri, melyek az ellenkezőt tanúsítják, s melyek még egyfelől függetlenségének hű megőrzésére vallanak, másfelől a nagyközönséget köszönetre kötelezik.

Értem itt többek közt „az adókezelésről” ezimű közleményt, mely a 25-ik számban látott napvilágot.

E közlemény — napi lapjainkból, s közvetlen tapasztalásból tudjuk — a nem hivatalos közvélemény hű reprodukálása.

A panaszok sorát illetőleg minden szava igaz, mert köztudomású dolog, hogy a legkirívóbb sérelmek is ritkán nyerne orvoslást.

Az adó-kivető bizottság, az adófelügyelőnek sokszor tulesigizott javaslatait rendszeresen megállapítja, — s ha elszörnyűködünk a kirovott nagy összeg felett, a bizottság egyik vagy másik tagja nagy bölcsen azzal a képtelenséggel torkol le, hogy bizonyítsd be, miszerint jövedelmed kisebb a vélelmezetnél. — nem gondolván meg, (mert ez értelmi körén talán kívül esik) hogy negatív bizonyítékot kíván, mit e tekintetben előállítani nem lehet, más részről meg számba nem veszi, hogy az adófelügyelő körömfeketőnyi pozitív adattal sem támogatta javaslatát, hanem tulbuzgóságából, azt következteti, hogy te atyámfia jó móddal vagy, s így fizethetsz. Nyakadra zudítja a nagy adót.

Ez nem pusztá phrásis, hanem az ember véghetetlen gyarlóságának ismeretéből levont oly következtetés, melyet lépten-nyomon tapasztalati tények igazolnak.

Az is igaz, a mi az idézett közleményben a második foku hatóságról elmondatik. — Ott is könyveden át siklanak az ügydarabokon, hogy több idejük maradjon az anecdotalizálásra, s egyéb kedverítő szórakozásra, — figyelmezőkre sem érdemesítvén a felelkezés azon kitételét, mely az 1876. évi 15. t. cz. 33. §-ra támaszkodva, azt követeli, hogy a bizottság a panaszpontok iránt részletes, s alapos vizsgálatot rendeljen, tanukat, vagy szakértőket hallgasson ki, stb. stb.

Olyan nincs, mondják ulti sono az érdekes kollégák: arra drága idejüket nem vesztegethetik. — Pedig csak nekünk drága, az adózó polgároknak!

*) Lásd lapunk 25-ik számát.

öröm kinyomatával szép arcán, — igazán mondja ezt gróf ur?

— De asszonyom én teljességgel nem foghatom fel, mi oka lehetne kegyednek arra, hogy talán az ellenkezőt higgye felőlem?

— Igaz van gróf ur, nincs semmi okom, hiszen ön oly figyelmes irántam.

— A mint szerencsém van észrevenni, — folytatá tovább a férj — a grófné kedvét leli e vidék szemléletében, azért ha elfogadja karomat, szívesen elkísérem a tetőre, a hol egy érdekes dologra is látor leszek felhívni figyelmét.

Ezzel karját nyújtotta nejének s ez szóltalanul követé őt a bozótos hegygerince keskeny gyalogutján. A fátlan hely csakhamar véget ért, és süni fiatal eidő váltotta fel: az ösvény szeszélyesen kanyargott a sugarú törzsek között, el-elhúnyva néha a szétfutó borostyán indiái alatt; az oldal mind meredekebbé vált, s a ró pihegő kebellet és látható kéjzettel borult olykor férje vállaira, ki udvariasan, de közönyös arccal állott meg, a mint észrevette fáradását.

Világosság tört be a lombok között, s a sétáló pár lépés után a tetőn találták magukat. — Néhány méternyi tisztás képezte a csucs fölületét, egy a viharoktól megviselt feszülettel közepén, melynek a sziklából volt kifaragva talpzata. — Szűk völgybe lémult a sötét kötöcög, a kicsiny ülbélyről, mely be volt vésva e barlangszertű szirt parkányába. szédítő mélységet futott be a tekintet.

A nap már eltűnt a halmok mögött, mire az ifju pár elérte a magaslatot, szűke hemály lörongott a hegyfalak közt, de a csuesra felhatott még bucsuzó fénye, s halvány pirosra festette a mohos kődarabokat. Ijesztően döngött a föld lábaik alatt, mintha mélységes üreg fölött járnának, a grófné rémülten ragadta meg férje karját. Ez mosolygott neje gyöngeségén, s a padhoz vezetve és ülésel kínálva meg, a táj szépségeire irányozta figyelmét. Mindketten elmerültek a természet remekéin; a nő kihajolt a mély fölé,

A közlemény írójával nem vagyok egy nézeten azon pontra nézve, melyben a panaszok eredménytelenségét azon oknak tulajdonítja, hogy a bizottságokban az állam közegei leszavazhatják az adózók képviselőit.

És ez az, a miért e néhány sor megírására vállalkoztam.

Lássuk csak, hogy áll voltaképen a dolog.

Az idézett t. cz. gondoskodik ugyan az adózó polgárság képviselteséről, de gondoskodik arról is, hogy e képviselőket a kincstár fizesse, — rendelvén: miszerint az alispán által kinevezett, illetve közgyűlésileg megválasztott bizottsági tagok éppen úgy, s annyi fizetést huzzanak a kincstárból, mint a miniszter által kinevezettek.

A törvénynek ezen utóbbi intézkedése absorbeálja az elsőt. Mert ha a kincstár fizeti az adózók képviselőit, kétségtelen, hogy azok nagyobb része, felnem emelkedve hivatásának magaslatára, első sorban a fizető kincstár érdekét tartja szem előtt, azon axiómából indulván ki, hogy: azt szolgálja, a kitől fizetést huz.

Ezen egyszerű, de helyes okoskodásból következtetve, bátran állítható, hogy az adózó polgárságot tényleg senki sem képviseli, a hatalom tulkapásaival szemben senki sem védelmezi.

A felszólamlások, felelkezések sikertelenségének oka tehát nem az állami közegek szavazatának tulsúlyában, hanem az adózók képviseltesének teljes hiányában keresendő.

Azokat, kik logikámat helytelenítik, utasítom a bizottságok ülésére, hol gyönyörködhetnek képviselőik hallgatagságában. — S megvallva az igazat, e képviselők helyzete nem is mondható kellemesnek: egyenes irányt alig követhetnek, jobbra is, balra is kell tekintgetniök; egyfelől a fizető kincstár, másfelől a megbízóik érdeke ösztökéli a cselekvésben; s cselekvésük aztán, hogy az ödiomot mindkét oldalról elhárítsák maguktól — siri némaságban nyilvánul.

Mindezekből azon tanúságot szereztük, hogy az adósok érdeke csak akkor lép a bizottságokban kellőké képviselve, s védelmezve, ha képviselőiket a kincstár napidíjakban nem részesíti. Ez elengedhetetlen feltétele függetlenségüknek, s ez esetben nem tarthatunk a leszavaztatástól, mert a hivatásuk teljesítésében ekként meg nem ingatható képviselők akarata imponálni nem fog a számszerinti többségnek, s az igazságot legtöbb esetben diadalra juttatandja.

A zsidó-bevándorlás ügye Sárosmege közgyűlésén.

Az Oroszországból kiutasított zsidók bevándorlása és letelepülése felett élénk eszmecsere indult meg Sárosmegegyének június 12-én tartott évnegyedes közgyűlésén. — Ez ügy ugylátszik országszerte acut kérdéssé válik, mert nem lehet engedni azt, hogy míg elszegényedett polgártársaink, kikben pedig a munkakedv és képesség meg van, viszonyainkat ismerik, — hazánk felvidékéről a munkahiány és mostoha időjárás miatt kénytelenek kivándorolni, addig ezeknek helyét egy teljesen műveletlen, szokásainkat, törvényeinket nem ismerő, emellett teljesen vagyontalan nép tömegesen áraszsa el hazánkat. — E szellemben határozott Sárosmege s határozatát, mi is közöljük. — annyal inkább, mivel már nálunk is jelentkeznek ilyen bevándoroltak, kik közül kettőt a lefolyt héten Rimaszomban is letartóztatott a rendőrség. — Az említett határozat így szól:

„Az oroszországi izraeliták bevándorlása s letelepedése ügyét, mint felette érdekelt határszéli megye, beható megfontolás tárgyává tenni kötelességünknek tartván, van szerencsénk az ez ügyben létre jött megállapodásunk, illetve határozatunk eredményét következőkben mely tisztelettel előterjeszteni: Habár Sárosmege közönsége öszinte részvétellel viseltetik az embertalan bánásmód miatt hazájuk elhagyására kényszerített oroszországi izraeliták iránt — s magát a népjog védelmezőjéül tartó diplomáciának nemes hivatása égető kérdéseül tekinté, ezen, a személy- és vagyonbiztonság oly kirívó megsértését nemzetközi fellépés által orvosolni s habár teljesen indokoltnak tartja, hogy az Oroszországban megtámadott társadalmi rend helyreállításáig, a szomszédi viszonynál fogva természetesen a monarchiára nehezedő emberbaráti kötelességnek elég tétessék, mégis figyelembe véve az Oroszországból menekülő izraelitáknak a nyugat-európai viszonyoktól való elmaradásukat, figyelembe véve különleges szokásuk es kasztszerű elszigeteltségük iránti szívós ragaszkodásukat, figyelembe véve a me-

kezeskeje egy meglazult követ mozdított ki helyéből, s az örületet sebességgel rohant a lejtőn alá. Már elhalt a zaj, mely felhangzott nyomából, midőn egy irtózatos dördülés tört fel a szikla barlanghoz hasenló üregből. A grófné sikoltott és halványság futotta végig arcát, míg Dobosy zavarral fordult feléje.

— Asszonyom — szólt — valóban nem fogom magának megbocsátani, hogy előbb nem figyelmeztetve kegyedet a természet játékára, bekövetkezni engedtem ez ijedséget. Pedig éppen erre ezélotam feljöveteünk előtt szavaimmal.

Ezzel a tudományokban eléggé jártas ifju terjedten kezdé fejtegetni előtte az u. n. Dionysius-fül titkát. A völgy aljáról mindig szűkülő nyílás vezetett a magasba fel, s az ott történő zaj sokszorososan megnagyobbodva jutott el a kereszt mellett sziklahasadékon a tetőre. Neje látszólag figyelemmel hallgatta szavait, mert egészen reá tapadt tekintete, de gondolatai más tárgyat, szívet röpködték körül. — Igaz — szólt közbe a gróf — kedveli a grófné a természetudományokat?

— Én önt kedvelem — rebegték a szép ajkak — s önért mindent, mi örömeire lehet.

Dobosy némileg szánó mosolylyal hajtotta meg magát neje előtt és száraz hangon szólt:

— A grófné meg nem érdemelt kegyben részesít.

— Gróf ur, miért oh miért tud oly hideg lenni irántam?

— Ezer bocsánat asszonyom, de valóban úgy találok, hogy kegyed igen bohó; talán a mértékletesebb regényolvasás?

— Gróf! ön kegyetlen, ön megölni iparkodik a szívet, mely csak önért dobog, ön nem szeret engem. . . . A könyzapor, mely e szavakat követé ellepte a szép rózsás arcot, s Dobosy esdő tekintettel közeledett feléje:

— Grófné, engedje reménylenem bocsánatát a vétekért, me-

nekülök teljes vagyontalanságát, s a eseléd és napszámos keresettől idegenkedést: Sárosmege közönsége annál is inkább nem tartja kívánatosnak, miszerint a kérdéses menekültek hazánkban nagyobb számban letelepedjenek, mert általuk a munkahiányon segítve nem volna, s mert főleg Magyarország felvidékén a kereskedéshez szükséges elegendő tőke hiánya daczára üzérkedéssel foglalkozóknak száma már is oly nagy, hogy ezt a számot szaporítani ugy ezen kiskereskedők valamint az eladók világos érdekébe ütközik. Ezen álláspontunknak megfelelő remélt kormányi intézkedés is tehát támaszkodva az 1876. évi V. valamint az 1879. évi L. tcz. szellemére és szavára, mely szerint a mások megterhelhetése nélküli megélhetés, a honosítás illetve letelepedés egyik feltétele, utasítottuk a 6 járás szolgabíróját és a 3 sz. kir. város tanácsát, miszerint az oroszországi izraeliták bevándorlását ellenőrizvén, főleg az 1876. évi V. tcz. 6. §. 6) és az 1879. évi L. tcz. 8. §. 5) pontjában kívánt kellekek beigazolásának szigorú megkívánása által a különben is szegényeltartási kötelezettségüknek meg nem felelhető közsegeinket a bevándorlás által háramlandó terhetlétéstől megkímélni hivatalos kötelességüknek ösmerjek s mind azok ellen, kik a mások segélytetése nélküli megélhetést kelleg nem igazolják, — ugyszintén a kóborlók ellen, az érvényben levő 1851. évi márczius hó 20-ikán kiadott s a külföldiekre nézve 28. § ban intézkedési toloaczózási szabályok szerint járjanak el. Kimondottuk azonban egyuttal, miszerint elvárjuk az ez ügyben eljáró t. sztviselektől, hogy kellő figyelemmel lesznnek arra, miszerint a toloncozás nem büntetés, hanem a közbátorlét fentartására ezéző rendszabály s hogy ezen intézkedés pontos alkalmazása oly egyének ellen rendeltetik el, kik ezen helyzetbe nem önként, de menekülés kénszere folytán jutottak, mint is azoknak az 1876. évi október hó 20-án 4897. sz. a. kelt belügyminiszteri rendelet szerinti élelmezéséről is idejekorán gondoskodni tartoznak. — Nehogy pedig azon helyzet álljon elő, miszerint az ezen határozattal elrendelt intézkedések tömegesen alkalmaztassanak, mely tisztelettel azon kérelemmel járulunk a nagyméltóságú m. kir. belügyminisztériumhoz, miszerint alkalmas módon intézkedni méltéztassék, hogy az ország a vagyontalan oroszországi menekülő izraeliták bevándorlásától megkíméltessek.”

A rimaszombati koresolyázó-egylet közgyűlése.

A rimaszombati koresolyázó-egylet folyó hó 25-én tartotta meg a városháza nagytermében évi közgyűlését, melyen a lefolyt koresolyázási idény alatt — az egylet fennállásának második évében történt működésösszes eredményét volt alkalmunk a titkár által felolvastatva örömdetesen tudomásul venni. A titkári jelentés pontosan feltüntette mindazon adatokat, melyek az egylet létrehozására s annak tovább fejlődésére vonatkoznak, úgy hogy abban az egylet eddigi történetét híven látják esetelge. Örömmel hallottuk, hogy a kezdetben sok ember előtt először csaknem gunyos mosollyal fogadott eszme: a társas-koresolyázás eszméje már a második évben mily ellenállhatlanul hódított városunkban majdnem kivétel nélkül, a társadalmi élet minden osztályából nők és férfiak körében egyaránt, úgy, hogy az első évben 50 taggal megalakult koresolyázó-egylet a második évben már összesen 110 tagot számlált, köztük 41 nővel, a minek következtében a kijelölt pályatér kevésnek bizonyult, s annak első sorban minden teendők közt megnagyobbítása jövőre kívánatos volna, mert meg vagyunk arról teljesen győződve, hogy a koresolyázásnak eddig is jól fel-fogott eszméje nem hamar ellobbanó lelkesedési tüzet ébresztett a tagokban az ügy iránt, hanem annak a testi szervezettel szilárdítására, az egészséges állandóságára nézve üdvös hatásáról mindinkább meggyőződve jövőre is, ha nagyobb számban nem is, de lelkesen fognak a megindult mozgalomhoz csatlakozni.

A titkári jelentésben elősoroltatott az egyletnek számos kiadási költsége, melynek legnagyobb része a számkákra tett kiadási költséget leszámítva — a gát kijavítására fordítottat. Jelenleg az egylet vagyonát 102 fnt készpénz teszi, a mi igen tekintélyes összeg, daczára hogy a megelőző évről 9 fnt maradt a lefolyt idény számlájára.

Felhozott a jelentés folyamában az egylet alapszabályainak sok tekintetben hiányos volta, így javaslatba hozatván azoknak helyi viszonyunknak megfelelő javaslati szüksége, a mi elfogadtatott: eszközlésére egy három tagu bizottság küldetett ki.

lyet elkövetni nem volt szándékomban, s legyen meggyőződve nagyrabecsülésem felől. — Én szeretem kegyedet. . . .

— Ha, ha, ha! — döngött a hasadékból s a gróf ijedten fordítá arra tekintetét.

— Mi volt ez? . . . az ő hangját hallottam, tökéletesen az övét — beszélt magában, s a falhoz szöke a mélységbe nézett.

— Kiét? — vágott közbe a grófné s kétségbeeséssel ragadta meg férje kezét; ez fájdalomosan kiáltott:

— Nagy Isten! tehát ez is megcsalt, kiért szívesen adtam volna életemet. . . .

A völgyben a gazdatiszt leánya állott egy ifjuval oldalán, ki a grófi pár láttára lehelte a szerelem legszebb zálogát, az első forró esőket szüzi ajkaira. — Dobosy dul arccal fordult el a jelenettől s nejének fájdalmas tekintetét fogták fel szeméi. — Elragadóan szép volt az ifju hölgy lemondó bánata, kinzó szenvedésével üde arcán, s az erős a hideg férfiú sirva omolt lábaihoz:

— Angyalí Irmám, bűnös, nagyon bűnös vagyok; méltatlan szerelmed, méltatlan becsülésedre. . . .

— Dezsöm, édes Dezsöm — sikoltott magánkívül a nő, s félájultan borult zokogó férje kebelére.

A gróf elfölte arcát kezeivel, tekintetét nem merte felemelni jóságos szép nejeire; ajkai megindultan rebegték most el a hűségi eskü igazán éreztet szent szavát, s a gyönyörű hitves forró esőkkal zárta le a bűnbánó ajakat. — Késő este volt mire az ifju pár visszatért az aggódó környezethez.

Másnap be lettek szüntetve az elutazásra történt beszélgetek, s az erdőmester majd sóbálványává változott bámulatában, midőn saját füleivel hallotta, hogy a gróf így szavakkal fordult nejéhez: „Kedves Irmácskám! A feszület kövébe márványtáblát illesztettek, melybe aranyos betűkkel van bevésva:

„A nászut vége.”

A közgyűlés tárgyai közé tartozott egyes teendők javaslatba hozatala a jövő időre vonatkozólag. Itt megjegyezni kívánjuk azon egyedüli indítványt, mely szerint részint a koresolyák könnyebb fel- és lekötésére, részint a néző közönség nagyobb kényelmére a koresolyázó tér egyik helyén fűthető, az elején üvegekkel fedett fa-épület felállítására volna ajánlandó, melynek szükségét a közgyűlés belátva, az indítványt magáévá teszi, s addig is, míg az alapszabályok ujoan alakítatnak, mert ezeknek formulázásától függ elsősorban, hogy mily költséggel járó fedett helyiség építésébe lesz ezélyszerű beleboesítkezni, a terv ezélvavételére még e nyáron a városkertben több mulatság megtartása hozatik kilátásba.

Vidéki levelezés.

A-Balog, 1882. jun. 27.

A „Rozsnyói Híradó” 26. számában közzétett pelsöczi levél arról értesíti a nagy világot, hogy Fridrich Károly ottani asztalos, oly kézi cséplőgépet talált fel, mely az eddig készített s használt cséplőgépeknél tökéletesebb s hajtása felényi erőt igényel.

Nem vonom kétségbe ezen értesítés alaposágát s arról is meg vagyok győződve, hogy e találmány — tekintve a megtakarítandó kézi erő nagyságát — kiszámíthatatlan hasznára fog válni a gazdaközönségnek.

De e találmány, vagy helyesebben mondva: módosítása az eddig gyártott kézi cséplőgépeknek, nem egyetlen s nem első a maga nemében, és így a versenyre hívás, legalább is merészség tünik fel, kivált ha a versenyre hívó díjt tűzött volna ki annak számára, ki őt legyőzendő.

E sorok írója ugyanis mult év nyáron Ujfalun keresztül utaztában, ott egy egyszerű paraszt gazda szérűjén oly cséplőgépet látott, melynek hajtásához valóban csak két ember volt alkalmazva, s ezek könnyedén, megerőtetés nélkül teljesítették a hajtást.

A látvány meglepett! Mert köztudomás szerint az addig ősmert cséplőgépek mozgatása 4—5 ember erejét vette igénybe, s a munka így is fárasztó volt.

Megvizsgáltam a gépet, s úgy találtam, hogy az egy másik, az eddigiekhez hasonló — gépből van átalakítva.

Az átalakítás nagyon egyszerű. Az egész mű a járgány cséplőgépek rendszere szerint van összeállítva, s figuráját következőleg írom le:

A tulajdonképeni gép háta mögött, melyen a dob, s a szöges henger áll, pár méternyi távolságban egy négy lábú a köszörűkő állványához hasonló faállvány foglal helyet, — melyen egy vastengely, s a tengely egyik végén egy ember magasságu fakerek, a másik végén pedig a régi cséplőgépről levett egyik lendkerekek van megerősítve. Az állvány nagy fakereke, a cséplőgép kiskerekével széles szíjjal áll összeköttetésben.

E szíj körfutásában hozza mozgásba a cséplőgép tengelyét, s ez által a szöges hengert.

Az eddigi gépeknél a vas kerek fogainak egymásba kapaszkodása által forgattatott a gép szöges hengere, — az általam vázolt újfalusi gépnél a kerekfogoknak nincs szerepük, azokat a szíj helyettesíti.

Azon kérdést, miért kell felényi erő ezen átalakított gépnél? laikus gondolkodásommal akként véltem magamnak megfejteni: hogy a fogas kerek eredményezte nagy surlódás azok mellözésével megszüntetett, s a lend kerek nem állván közvetlen összefüggésben a szöges henger tengelyének kis kerekével, a hosszú szíj sebes körfutása közt, hatványozva fejleszti az alkalmazott erőt!

E találmány, az emlitem újfalusi gazda eszméje, s azt a radnói asztalos realizálta.

Ugy tudom, e vidék cséplőgépeit ezen rendszer szerint fogják átalakítani, s a balogi gazdák ahhoz már hozzá is láttak.

Közleményemhez azon nézetet csatolom, hogy e találmány tökélesíthető az által, ha a nagy fakerek megfelelő vassulval láttatik el.

Ezen átalakítás, s hiszem, a Fridrik Károly találmánya is sok százezer kézmunkáját van hivatva megtakarítani, a mi évenként sok százezer forint értéket képvisel.

Vegyék ezt a gazdák figyelembe, s a helyet, hogy régi rendszerű gépeket vásárolniának, forduljanak a radnói vagy a pelsöczi asztalosokhoz — kik, ha életrevalók, összekötésbe léphetnek valamely vasgyártalajdonossal, s találmányaikkal könnyen kiszoríthatják használatból a nagyobb részben külföldről importált cséplőgépeket. ?

Hírek és vegyesek.

Az adó felszólamlási bizottság f. hó 3—5-én N.-Röczen, 6—8-an Rozsnyón, 10—13-an Rimaszombatban fogja tárgyalni az egyes adó kerületekből beérkezett fellebezéseket.

Tudomásul. A gömörmegei közigazgatási bizottság ülését minden hó második hétfőjén a d. e. órák helyett délután tartandja.

Helyettesítés. Libay Lajos volt n.-röcezi járásorvos helyébe a választás megejtéséig a főispán ur ő méltósága helyettes járásorvosul dr. Tavassy Lajos jolsvai orvost nevezte ki.

Átkebelezés. Baradna, Dobrapatak és Lipócz községek a nagyröcezi adóhivatal kerületéből f. hó 1-től a rimaszombati adóhivatal kerületébe helyeztettek át.

Érdekes indítványt tárgyalt a mult hó 12-én megyénk közigazgatási bizottsága, melyet gömöri Szontagh Pál adott be E szerint a megyei székhelytől távolabb lakó megyei bizottsági tagok számára, hogy a gyűléseken minden nagyobb költség nélkül megjelenhessenek, — vasuti ingyen jegy lenne kioszközlendő. Az indítvány közhelyességgel fogadtatott s kioszközlés végett az illető hatósághoz felküldetett.

A közmunka és kereskedelmi miniszter 32103. sz. a. kelt rendelete szerint a távirtdai úrlapok díjmentes kiszolgáltatása f. évi aug. 1-jével megszűnik, ettől kezdve a rendes távirtdai úrlapok darabjéért 1 kr. fizetendő.

Figyelmeztetés. Minthogy f. hó 1-sejtől a régi 5-ös és 100 firtos bankjegyek csupán a központi m. kir. állampénztár által váltatnak be még pedig teljes értékben; minthogy továbbá tapasztaltuk, hogy az ily alkalmat egyes felketlen üzének a nép megkárosítására felszokták használni, figyelmeztetjük azokat, kiknek hasonló bankjegyek vannak birtokukban, hogy magukat megkárosítani ne engedjék. E mellett kívánatos volna, hogy a beváltás megkönnyítése végett az egész ügyet a közönség érdekében a rimaszombati

városi pénztár venné kezébe s a tömeges beváltást eszközölné.

Fábry Lajos jár. bírósági írnok, ki 9 évi szolgálat után szembaja következtében munkaképtelenné lévén 750 firt végkielégítést nyert, s daczára ernyedetlen szorgalmának és megbízhatóságának azon megjegyzéssel boesítottat el, hogy a fentálló szabályok értelmében 10 éven alól teljesített szolgálatért nyugdíj nem jár.

A Rimaszombatban felállítandó földmives iskola ügyében a nm. m. kir. földmívelési miniszterium által kibocsátott 622/447. sz. a. kelt rendelet szerint Tormay Béla. kir. tanácsos küldetett ki, ki ez ügyben a tárgyalást rövid időn megkezdendi.

Szotyori Nagy Károly fővárosi zenetanár a rimaszombati dalárdát most már második ízben 6 db eredeti népdal szerzeményével ajándékozta meg.

Kiküldetés. A m. kir. belügyminiszteriumnak 28798. sz. a. kelt rendelete következtében Szelkovic István megyei levéltárnok a jászvári levéltárban található s megyékre vonatkozó iratok kikeresésére s átvételére kiküldetik. Így reméljük, hogy a megyékre vonatkozó minden iratok korszerűleg rendezve, mielőbb megyei levéltárunkban felállíthatók leendenek.

A budapesti állami középipartanoda igazgatóságától. Azon szülék és gyámok a kik gyermekeiket a jövő tanévre az állami középipartanodába felvételét kívánják, felkérnek, hogy őket saját érdekében a két havi szünet alatt gyakorlati ügyesség szerzhethése végett műhelyekben helyezték el, mert ezután a szabályzatok értelmében a felvételnél a gyakorlati előképés is mind szigorubbán kívántatik.

Az „Első magyar papir-ipar” részvénytársaság folyamodott az illető miniszteriumhoz, hogy az általa megvásárolt veezki malomhoz vezető vizesatorna kiszélesíthetessék. Az erre vonatkozó tervezetet f. hó 15-én tárgyalandja a helyszínen a esatornával szomszédos birtokosok jelenlétében egy bizottság, melynek tagjai az alispán elnökléte alatt Beliczay László főmérnök és Kubinyi Géza szolgabíró.

A földmívelési miniszteriumtól a Nyustya-vashegyi sodrony pályának kiépítéséért felküldött kérvény azon utasítással tétetett át megyénk alispánjához, hogy a helyi visítványok figyelembe vételével engedélyeztessék. Így hisszük, hogy megyénk lelkes alispánja figyelembe részesítendi a Murány és Turócz völgyeket, melyeknek már most is pangó iparát e sodrony pályának kiépítése teljesen megsemmisítendi.

Német kérvény és magyar zsidó. E napokban beállt a hazafias szelleméről ismert Adám Markushoz, a helybeli izr. hitközség előjárójához egy zeplnémegei kéregető hitsorsosa könyörödmányra hívta fel a legett zsinagóga felépítésére. — Az illető előjáró tőle megszokott szívéllyességgel fogadja, de amint látja, hogy a gyűjtő könyvecskébe a kérvény német nyelven van bevezetve, s szavakkal utasítja ki: Menjen Németországba, mert oly embernek ki Magyarországon német nyelven irt kérvénnyel gyűjt, még ha hitsorsosom is, nem adok egy fillért sem.

Azon rablőgyilkosságra vonatkozólag, melyről mult számunkban röviden megemlékeztünk, írják lapunknak, hogy Barto János lukovistyei és Polónyi András dobrapataki lakosok együtt tértek vissza az alföldről, hol kaszával és sokkolylyal kereskedtek. Rimaszombatba érve betértek Eckstein koresmájába, hol jól felpalánkázva folytatták utjokat. Utközben a lukovistyei határban összeshóalkozván, Barto társát mellenragadta és bieskáját úgy ütötte torkába, hogy rögtön szörnyet halt. A gyilkos, ki nős, gyermektelen a hullát a gyilkosság színhelyétől mintegy 43 lépésnyire bevonszolta az erdőbe, véres ruháját levonta, pénztárczáját zsebébe dugta. Ekkor ötlött szemébe egy vízmosásos hely, hova a hullát leezipelvén földdel, kő és falevéllal eltakarta. Müködése felütné Kuehár Sámuelnek, ki az átelleni dombon vetését nézte s magához kiállva Benedek György esordást, a gyilkost kérdőre fogták, ki tettét töredelmesen bevallotta. Bekísérték a falu házához s most a rimaszombati törvényszék börtönében várja büntetését. Polónyi nőt s öt gyermeket hagyott hátra, kiknek egyedüli támasza volt.

Egy panszláv szarka. A murányi várat egy ifju látogatta meg legközelebb, ki az eléje tett vendégkönyvbe a helyett, hogy nevét szokás szerint egyszerűen bejegyezte volna, panszlávul dalokat irt neve után. Mint levelezőnk írja e szarka itt esőré a kishonti esperességen, hirdetve a muszka szagu boldogító eszmékét. Lesz rá gondunk, hogy mielőtt szárnyai kinőnének, kalitkába kerüljön.

Az új tártafüredi fürdőnek mult hó 15-ig 69 állandó és 370 napi, összesen 439 vendége volt. Az első közt ott látjuk dr. Bölesházy Béla honvéd ezredorvost Jolsvárol.

A pelsöczi „Veezki” malom az alispán által a megye bizottsági közgyűlés utólagos jóváhagyása mellett az „Első” magyar papir részvény-társaságnak eladatott. — Ugyanezen társulat az ottani megyeháznak 6 szobáját ideiglenesen kibérelte irodának.

Jó madár. Löwy Henrik helybeli szabómester fia, kit rendőrségünk igen jól ismer, a napokban Budapestet betért egy kereskedésbe, kiadván magát egy rimaszombati kereskedő segédjeként. A budapesti kereskedő, kívül a megnevezett főnök évek óta üzleti összeköttetésben áll, szívesen fogadta, s e szívességet az ipse úgy hálálta meg, hogy egy arany órást és egy távcsövet zsebébe eszuttatott. A tárgyak eltűnését csak távozása után vették észre s röktön az általa megnevezett vendéglőbe siettek, hol az illetőt senki sem látta. Azonban a fővárosi rendőrség mihamar kézre keríté s így kilátásunk van reá, hogy szülei örömeire egyhamar vissza nem kerül.

Éretlenség. Pongyelokon Gajdahr Fáninak 14 éves árva fia valahol puskaporra téven szert, ezt jun. 24-én egy üres fazékba tette s két pakli gyufának tetejét reá rakván meggyújtotta. E műtétet szemléendő oda ment Kubinyi nevű kályhásnak 8—9 éves fia s épen abban a perczben hajlott a fazék felé midőn a puskapor explodált, fejét, arczát szemeit összeégette, de a gyorsan alkalmazott orvosi segély úgy látszik megmentendi.

Érdekes esetet beszél el a „Kath. társadalom” hasábjain Rojko András forgásfali plebános. Ugyanis a legközelebbi urnapján az ünnepély emelését előmozdító taraczk lövések miatt Bauer Vilmos az ottani koresmárosnak 20 év körüli fia felboeszankodván, a lövöldözöket szidalmazta. A nép, mely ünnepnapokon inkább gondol a koresma, mint a templomra már a mise alatt a koresma elé gyülekezett, hol különösen Farahó barna utódai tüntek ki a kurjongatásban. — Ezt az említett lelkes meglátva eselédjével eloszlára hívta fel a tömeget, de a eselédet kinevették, sőt

meg is dobálták. Ekkor a pap kezébe vette botját s azzal jelant meg a koresma előtt kiabáló barna tömeg között, mely irháját felve a koresma épületbe menekült. A pap itt is utána s hol a biblia nem használt, volt hatása a „gerundium”-nak, melyből még a besiető Bauer V.-nek is jutott. Azonban ez nem volt rest, a reverendát jól kiporolta, sőt állítólag ki is vetette, az udvarra. Bauernek eljárása, ki ellen a mint tudjuk több féle panasz van, minden kritikán alól áll az igaz de a lelkesnek eljárása sem helyesíthető, mivel bebizonyult az a példabeszéd, hogy „a ki korpa közé elegyedik, megeszi a disznó.”

A tiszta-eszlári eset még mindig nagy izgalomban tartja a kedélyeket. A kifogott hullát szállító 16 tutajost egytől-egyig elfogták s az egész bandát Nyiregyházára szállították. A tutajosok máramarosmegyei szeklenezei lakosok, kiket zsidó sáfárok fogadtak fel. Így az egész társaság együtt van, kivéve azon zsidókoldust, ki Solymosi Eszter eltűnése napján Eszláron volt s kit mind ez ideig hasztalanul keresnek. Nem lesz érdektelen elbeszélni e helyen egy hasonló esetet, mely két évvel ezelőtt Sajó-Szentpéteren történt. — Ugyanis egy zsidó nőnél szolgáló 14 éves leány reggel elmetszett nyakkal találatot fekhelyén. — A gyauu a házi asszonyra esett. — Majd a leány szeretőjét is kérdőre fogták, — de a nyomozás eredménye nem vezetett, sőt a gyarusítottak teljes felmentésével végződött. Ugyanez időben lakott az említett özvegy asszony házában egy sakter, ki nyomatlanul eltűnt az óta. — Most, hogy a t-eszlári eset felmerült, kezdenek a sajó-szentpéteriek ez eset felett gondolkozni s a rejtélyes gyilkosság és a sakter eltűnése közt az összefüggést igyekeznek feltalálni. — Azonban arra ellehetünk készülvé, hogy míg az eszlári rejtély ki nem derül, sok hasonló esetet fogunk még hallani, melyek mind a különben is izgatott kedélyek szítására nem kis befolyással lesznek. — Mír a miat halljuk Zemplén megye déli részébe katonaságot vonnak össze az izgalom féken tartása végett.

CSARNOK.

Az iskolából az életbe.

(Beszélő Kozmay Dezsőtől.)

Hat éves voltam, midőn atyám először vett nekem könyvet s e szavakkal adta át: „Fiam holnap iskolába viszed.” Ez ideig csak két könyvet ismertem, ezt a kettőt is csak a táblájáról: a bibliát meg egy másikat. Szegény édes öreganyám ifjúkori emléke volt, vérségében hű társa, vigasztalója, szellemi összvilága. — Százszor olvasta már; álmatlan éjjeleimen sokszor hallám, mint kiáltott föl egy-egy erkölcsös mondatával, talán még álamban is ezt syllabizálta a jó öreg. — Tetszik tudni, olyan volt ez a könyv, hogy a sok forgatás és behajtástól a levelek alakja lassanként elipsissé kopott s csak itt-ott tartá fenn magát egy-két levélszöglet, mely azonban számár fulfil minőségben tett szolgálati fejében színtéa epekedett már a nyugalem után. — Mert öreg anyám gondos gazdasszony is volt ám; aztán, ha olvasott, eszébe jutott: „nini a Jutka gyerek még megégeti a rántást” beteszi a könyvet melynek czime ez volt „Erkölsös holmik hat fejezetekben erkölsös halandóknak” s futott ki a könyvébe, miközben végig menve a forezimeren megnem állhatta, hogy egyet-kettőt ne huzzon annak különben tükör tisztaságú pallozatán, egy pár erkölcsös holmit dörmögve fogai közt a tisztaságról. — És ha a sors ugy hozta magával, hogy a Jutka csakugyan megégette a rántást, zápor módra szórta fejére erkölcsös holmi kivonatait, ugy hogy az szegény azt se tudta, bü e vagy bá. Mert volt ám abban minden, talán a bibliában sem több, mit csak nagyon ritkán olvasott, mert félt, hogy össze rongyolódik, s nagyon őrizte, nekem is, pedig engem szeretett legjobban, csak egyszer adta ide, mikor a confirmatióra mentem, de akkor is megbánta, mert confirmatió ide, confirmatió oda, bizony gyermeki beesüetemről volt szó, s ugy vágtam egyik keresztyénileg hatványozott collagám fejébe, hogy a világ négy tája felé repülnek vala levelei, ha kemény kutyabőr tábla nem védi. Czernának esufolt említett barátom. — No de nem is kaptam többé kezeimhez e szent corpus delictit.

Eddigi emlékeimet illetőleg nagyon kevés szoritkozhatom. Mikor kikerültem a pólya kötélkeiből, s az önállóságot még csak a földön esuszásig vívém, emlékszem mint kapott fel a szomszéd inasa s tanított járnai komoly képpel, mint a kinek feladatáról határozott tudata van, én pedig a felett való örömben, hogy már járnai tudok, hét fél szerettem volna rugni magamat s egész rónákat futni be menlöként, ha Jancsi fia gyöngéd kedélyességgel esuszó mászó helyzetembe nem tesz vala vissza, a majstrom: „Hozd már azt a eszirizt Jancsi! vagy meglábszizjalak” dörrögvén át a kerítésen rettenő vágyalagossággal. Különös idegenkedéssel viseltetem dajkam karjai iránt. Husos vastag karok voltak. Midőn már megjött némileg jársai képességem s komoly léptekkel megergettem végig udvarunk zöld pázsitját, s ha véletlenül phlegmatikus egykedvűséggel nyultam azon végig, már ott termett a két gonosz vörös kar s emelt fel, korlátozandó az önállóság édes élvezetét: én persze sikoltottam, rugdalóztam, mint midőn később jó tanítóm kengetett végig az iskola fa padjain suhogó malsaszt eszközökkel.

Másnap a könyvek vételét után az atyám kézen fogott s elvitt egy rengeteg épületbe, melynek ablakaiból iszonyatos szörnyek bámeszködtak reám.

A mint beléptünk a kapun, a szokatlanság, valami sejtölmes idegenszerűség érzete vett rajtam erőt, mi talán inkább egy tarkálló jövő iránt való bizalmatlanságnak volt volna nevezhető. Kezdtém némi sejtelmével birni annak, hogy élettemek egy más korszaka következik, mely nem leend oly rózsás, mint az eddigi, vagy legalább a rózsáknak több leend a tövise. Talán soha sem vonzódtam ugy atyámhoz, mint ekkor; egy természeteszerű ösztön kitaláltatta velem, hogy ezután nem fog annyit térdein lovagoltatni s nem vesz játékaiban oly komolyan részt mint eddig, valódi pajtásként szokott velem játszani, nem ugy miní a Jancsi gyerek, mert ha lovaztunk, atyám mindig akkor állt meg, mikor azt mondtam „Hó” mig a Jancsi egy esepet sem förödött kormányzati elveimmel, hanem mig csak falat nem talált mindig szaladt; a legkevesebb atletikai izlése sem volt a futás változatossága és semmi nemesebb ösztöne a kommandó szó fontossága iránt: ugy tekintetem őt, mint közönséges paraszt lovat, mig atyám valami angol vagy

arabs paripának tünt fel előttem. De mindezeknek vége leend, gondolám a mint végig mentünk a nagy épület dufartján.

Bent igen sok gyerek járt alá s fel a grádiason s rohan ki az udvarra, hol taszigáltak, lökdösték, üzték egymást, s ez igen tetszett nekem. — Végre atyám így szól: „Fiam ez az iskola, ide fogsz járni minden nap.” — Jaj be jó lesz” mondám én s ugrándoztam örömben, hogy majd én is így hancuzhatok, mint a többiek. — Eközben beléptünk egy szobába, hol az egyik oldalon hosszú padok voltak felállítva, a másikon pedig egy öreg ur beszélt egy kis gyerekekkel, ki sirt.

Az öreg ur hihetőleg nem vett bennünket észre, mert épen egy nagyott kiáltott a kisfiura, ki magam forma lehetett, mitől úgy megijedtem, hogy azonnal elment minden kedvem az iskolába járástól: mintha éreztem volna, hogy velém is így fog tenni. — Csakhamar azonban az öreg ur mosolygó képpel jött felénk, s miközben atyámmal beszélt meg-meg simogató államat. — „Fiam, csókolj kezet a tanító bácsinak!” mondá atyám. Huh! mintha kigyó csipett volna meg, úgy ugrottam el az öreg keze alól, s bujtam az atyám háta mögé; mert tudják e kérem mi az a tanító. A Janesi meg a Jutka mondta. A tanító egy olyan borzasztó ember, ki a kis gyermekeket magához esábitja, azután becsukja egy sötét lyukba s üti mint a Janesi gyereket a majsztram, midőn elkészt a csirizzel.

„No! No! fiaesám, hát mi lelt!” sziszegé a vampir,

vigyorgó képpel reám szegezve két nagy üveges szemét, mint a minót a nagymama is viselt, — „csak nem félsz talán.” — „De félek mert maga olyan rossz ember; a Janesi meg a Jutka mondta.” Szokatlan, szokatlan „dörmögé a vampir s kánya tekintete mintha mondta volna: „Kapjalak kezeim közé”.

Nem sokáig beszélt atyámmal, mert egy esengetyű hangjára befutottak a többi fiúk s amint minket megpillantottak, esendesen, báméskodva oldalogtak el mellettünk. A nyitott ajtón azonban észrevettem, hogy egy nagy vörös gyerek egy halvány kis fiúcskát üt. Szegény! meg csak sirni sem mert. Talán a vörös a tanító kedvence volt és így nem félt, hogy a másik be merje mondani. Nagyon sajnáltam szegény kis fiút, ki úgy látszott, czigány, s szerettem volna a másíknak megezbálni a füleit; e sportnak még dajkám idejéből nagy kedvelője valék, de atyámnak e szavaira:

(Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

Pályázat.

1109. sz. — Gömörmegye területén levő dobsinai körorvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik. Ezen körorvosi állomás javadalmazása következő:

1) A közegészségügyi csoporthoz tartozó összesen 9706 lélekszám után 6 község és Dobsina várostól 400 frt fizetés és 100 frt lakbér illetmény.

2) Látogatási díjak: nappali látogatásért 20 kr. éjjeliért 40 kr. Fuvarköltséget vagy előfogatot az illető gyógykezelőtől követelhet.

3) A megválasztott körorvos tartozik kerületét havonként legalább egyszer beutazni s a vagyontalan betegek gyógykezelését ingyen teljesíteni.

Az állomást elnyerni kívánók kérvényüket szabályszerűleg felszerelve f. évi július 10-ig adják be hivatalomhoz. Rozsnyó, 1882. június 16.

Kubinyi Géza, s. k. szolgabíró.

Szerkesztői üzenetek.

K. Köszönjük, fel fogjuk használni.

Gy. L. A lap rendszeresen ment Budapestre, intézkedtünk, hogy új lakására jusson.

B. B. Hát számunkra mikor szól a lant?

Sz. Gy. Telik onnan meg más is.

L. L. Hát az ígértet?

Ny. E. New-York. — Megkaptuk, de tárgyhalmaz miatt jövő számunkra halasztottuk. A febr. 5-iki szám miért jött vissza?

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

Magán-hirdetések.

Fényképészeti jelentés.

Alólirott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy Rimaszombatba érkeztem és

14 napig fogok itt működni.

Ennélfogva tisztelettel felhívom a nagyérdemű közönséget, hogy mindazok, kik

igazi művészeti kivitelű fényképeket

óhajtának, szerencsétlenség ezen idő alatt becses látogatásukkal.

Műtermemben készülnek **művészeti kivitelű fényképek**, vizitkártya nagyságtól életnagyságig, úgy színezve is, nagyítások és másolatok mindenféle képek után; épületek, tájképek, ugyszinte a műértényes **Chromo-fényképek** (színezett üveg-képek) és árnyképek, melyeket oly sikerrel itt még egy fényképész sem készített, a mit igazol az is, hogy **Ő Felsége a király által aranyéremmel tünttettem ki.**

Kérem tehát üzletemet fel nem eserélni a számosan utazó fényképészekéivel, annál is inkább, hogy **minden kép jóságáról, tiszta kidolgozás és élethű hasonlatosságáról kezeskedem**, és olyan kép, mely nem sikerült, ki nem adatik; minden igyekezetem pedig oda irányul, hogy az eddig szerzett jó hírnevem tovább is fentartsam.

Kis gyermekek is a legsikerültebben vétetnek le.

Nagyobb csoportképek, egyletek és iskolák számára, lehető jutányos árt számítok.

Felvételek a legborultabb időben is a legnagyobb sikerrel reggeli 8-tól esti 6 óráig eszközöltetnek.

Felvételi helyiség: cserenesényi-utca községi-iskola udvarán.

Rimaszombat, 1882. június 30.

Teljes tisztelettel:

ZUREICH KÁROLY,

fényképész.

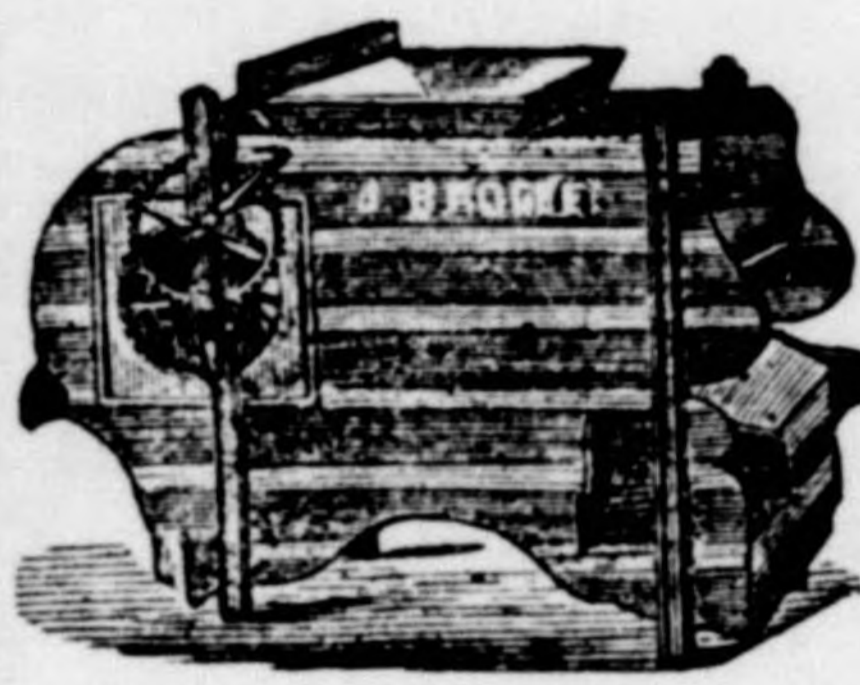
2—*

6-15 BROGLE JÓZSEF,

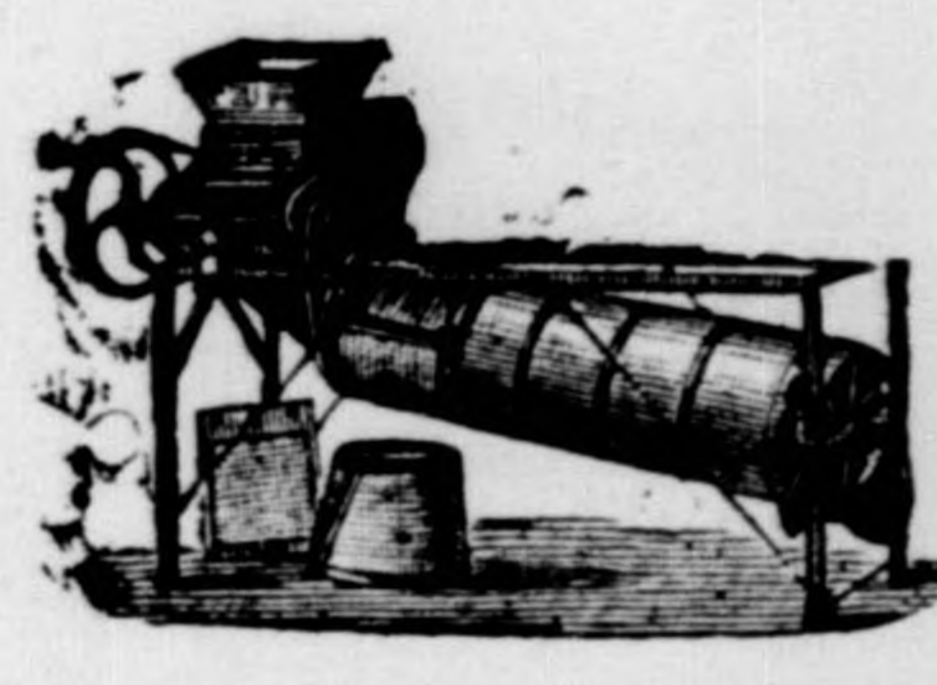
gép- és rostalemez-gyára Budapesten.

Gyár: váczut az osztr. állam vaspálya közelében. Raktár: váczikörut 68. sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett javított gyártmányait, mint:

Trieuröket változó rostával **Tisztítógépeket** szelelővel különlegességek **malmok számára** 28. 466. szám alatt szabadalmazott **hármaskéket, eséplőgép-rostát, lyukasztott és ha-**

sitott lemezeket, vas, aczél és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket. — **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**

Árverési hirdetmény.

A jánosi-i közbirtokossági italmérési jog a hozzávaló épületekkel, kötelezőleg a rendes husméréssel 1883. január 1-től kezdődő három egymásutáni évre, **f. évi augusztus 1-ső napján** a délelőtti órákban Jánosiban, a község házánál tartandó árverésen bérbe fog adni, — árverelni szándékozók ez alkalomra 200 frt bántópenzt kötelesek az árverés megkezdése előtt letenni, mely összeg a legtöbbet ígérő által a bérösszeg egynegyedrésének megfelelően kiegészítve mint biztosíték marad a közbirtokosság rendelkezése alatt.

2—3

Sárközy Gyula,
közbirt. igazgató.

GUTJAHR és MÜLLER

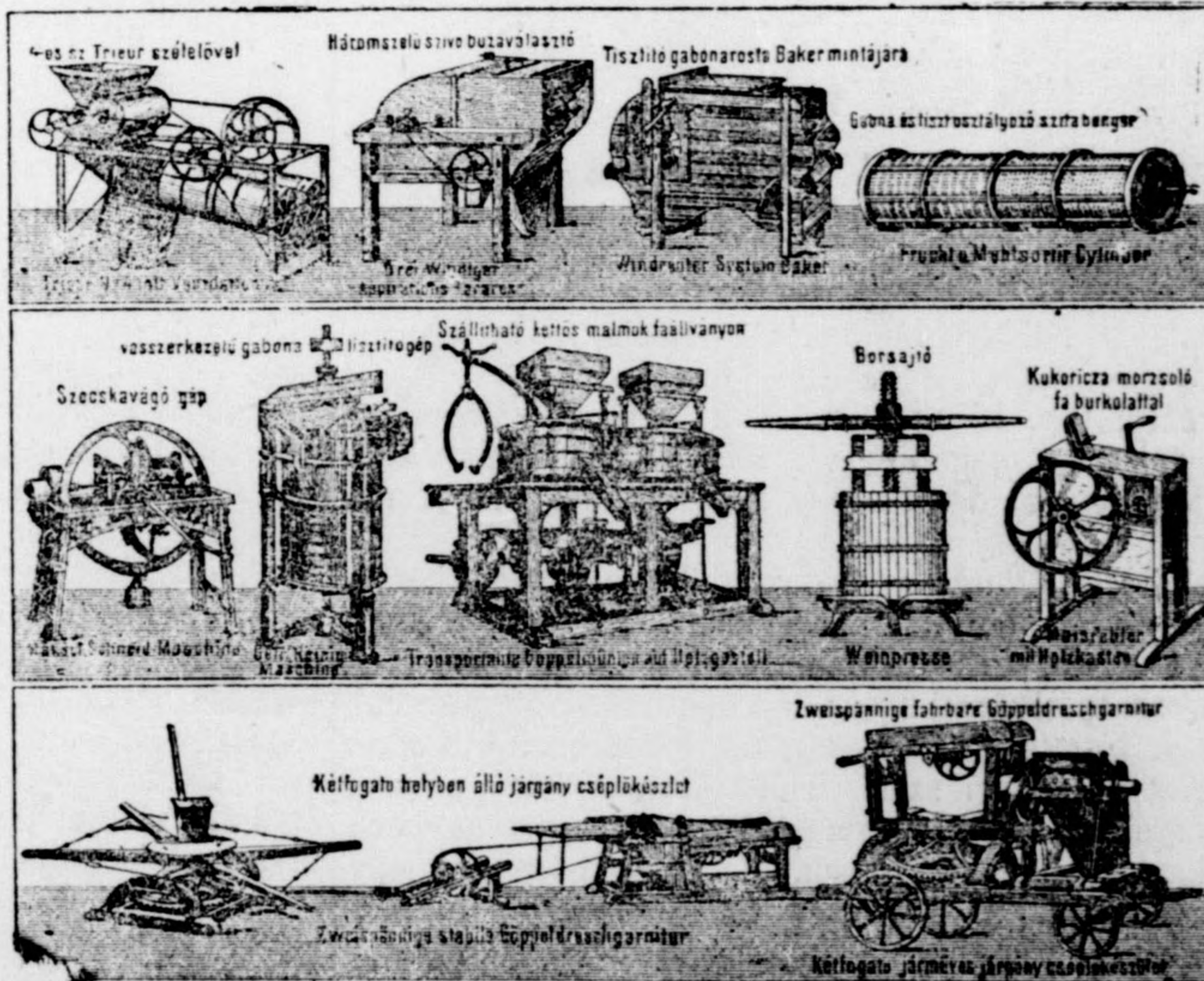
(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

Budapesten: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdaság számára: Járgány-eséplőgépek, Szelelő-rosták, Kukorica-morzsolók, Szecskavágók és Borsajtók.

Különlegességek malmok számára: Dupla malmok. Malom trieurhengerek. Gabona-osztályozó hengerek. Koptatógépek. Daraválasztógépek. Tarárok (Detacherök.)

Malom-alkatrészek: u. m. Transmissiók. Szijkerekek.

Rostalemezek: Cséplőgép-rosták. Liszthengerszíták. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatban **SZOJKA J.** urnál.

7—30

A „gömörmegeyi nép- és iparbank“

az 1882. február 28-án tartott közgyűlés határozata értelmében, — 29 évre terjedő — 1% tőke s 7% kamat, s így összesen 8%-os törlesztési kölcsön ügyletet, f. 1882. július 1-én életbe lépteti.

Az igazgatóság.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje Kassán, (Eperjesi-ut 6. sz. és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.)

Ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemeltartásával észszerűen és gondosan gyártott jőhírnevű gépeit, nevezetesen

cséplőkészleteit

könnyű járással, járgány- v. gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit,

Backer- és magtár-rostáit, Sorba- és szórva-vető gépeit stb.

Csermelyvölgyi gépműhelyünkben (Kassa mellett) gépgyártmányaink **jelentékeny készletét tartjuk állandóan.**

Gazdasági gépeink **képes**, valamint öntödénk gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra ingyen és bérmentve küldjük be.

5—6